

"בואי נסכים שלא להסכים"

מחלוקות פדגוגיות בישיבות צוות של מורים
בישראל

© MARK ANDERSON

WWW.ANDERSTOONS.COM

"Since we can't agree to disagree, how about we disagree on agreeing."

רותם טרכטנברג - מסלטון

כנס מחוז מרכז

19.11.17

מחלוקת בנושא בחני פתע-ישיבת צוות מתמטיקה, חטיבת ביניים

1. "רכזת: תקשיבי הם ((התלמידים)) מפונקים יותר מידי.
2. מורה א': הם מאוד מפונקים, אבל השאלה אם בכיתה ט' אפשר להתחיל לחנך ללמידה?
3. מורה ב': נכון, נכון.
4. רכזת: מה זאת אומרת?
5. מורה ב': מה יצא לך היום מ-ז'? הרסתי את הכיתה שלי היום!
6. רכזת: אז מתי נחנך אותם? איפה האחריות שלנו כלפיהם?
7. מורה ב': זה לא חינוך.
8. רכזת: ועוד איך, ועוד איך חינוך!
9. מורה ב': זו דעתי האישית כמובן...
10. מורה א': זה כן חינוך - בוחן פתע,
11. רכזת: ועוד איך ועוד איך חינוך בוחן פתע, שיעורי בית-
12. מורה ב': לא. זה לחץ, זה פאניקה זה ילדים. ..נכון שאני רוצה להכין אותם, אבל אין בגרות עדיין"

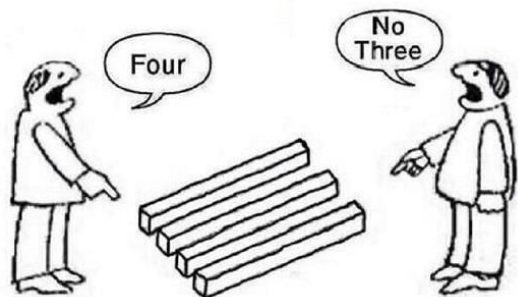
מחלוקת

~~~~~

"ביטוי להשקפה שונה ומנוגדת
לזו המובעת על ידי דובר אחר"

~~~~~

(Sifianou, 2012 p. 1554)

למה זה חשוב או מעניין?

"Consensus on a Friday afternoon...what a lovely way to begin the weekend!"

מחקר זה מתמקד בשאלות:

- כמה חולקים מורים?
- על מה חולקים מורים?
- איך חולקים מורים?
- מה ההשלכות של מחלוקות על השיח והלמידה של מורים?

התוצאות מצביעות על שכיחות גבוהה של מחלוקות בין מורות

ניתוח שיטתי של 150 מחלוקות, מתוך 46 ישיבות צוות, 25 צוותים:

- כל ישיבת צוות שנותרה כללה לפחות מחלוקת אחת.
- ממוצע של 3.3 מחלוקות לישיבת צוות (אורך ממוצע של ישיבת צוות כ- 60 דק').
- אורך ממוצע של מחלוקת 2.28 דקות.

על מה חולקות מורות

- מתוך כל הנושאים עליהם חלקו מורים, הנושאים השכיחים ביותר היו:
הוראה (29.3%) וחומרי למידה (20%).

נושאים מתוך תוכנית הלימודים והדיסציפלינה
"חוברות הלימוד בשפה לכיתות ב' מאוד
תבניתיות"

תפיסות הוראה, עקרונות הוראה, מטרות
הוראה.
"עבודה בקבוצות – רווחים מול אתגרים"

- המחלוקות הממושכות ביותר היו בנושאי הערכה (ממוצע של 6.50
דקות למחלוקת)

הערכה חלופית- מה מטרתה ואיך
ליישם?
קביעת קריטריונים לציון

על מה חולקות מורות

- ב - 60% מהמקרים מורות חלקו על נושאים שאינם בעלי השלכות מיידיות על הפרקטיקה ושאינם כוללים החלטות מחייבות – מחלוקות בסיכון נמוך.

מדוע תלמידים מתקשים בסדר

פעולות חשבון?

האם משמעת בשיעור קשורה בפחד?

- ב-40% מהמקרים מורות חלקו על נושאים בעלי השלכות מיידיות ומחייבות – מחלוקות בסיכון גבוה.

האם לאפשר לתלמידים לגשת

למועדי ב' במתמטיקה?

שינוי שיטת ההוראה של הנושא

אנרגיה בכיתות ו'

איך חולקות מורות סולם העצמה ריכוך

אינן מפורשות, אינן חד
משמעיות, מלוות סימני ריכוך
(היסוסים, השהיות, ביטוי
לחוסר בטחון)

מחלוקת מפורשות, חד
משמעיות, אינן כוללות סימני
ריכוך והסברים ארוכים. חזרה
על המילה: "לא" לעיתים
מלוות בהרמות קול

- רמה 1 מחלוקת מרוככת מאוד
- רמה 2: מחלוקת מרוככת
- רמה 3: מחלוקת שאינה מרוככת ואינה מוסיפה
- רמה 4: מחלוקת מועצמת
- רמה 5: מחלוקת מועצמת מאוד

(Netz, 2014)

איך חולקות מורות

❖ 5.3% מהמחלוקות מרוככות (רמה 2)

❖ 64.42% מהמחלוקות אינן מרוככות ואינן מועצמות (רמה 3)

❖ 30.2% מהמחלוקות מועצמות (רמה 4)

אני הייתי כן מנסה את השיטה
הזו אתו, למרות שאנחנו לא..
אה.. לא בטוחים

לא. אין מה לעשות עם
הילד הזה. אני אומרת
לך!

איך חולקות מורות

- 53.3% מהטענות של מורות מלוות בהצדקות

הצדקות שאינן פדגוגיות – סמכות,
פרוצדורות, נהלים (30%)

✓ "אני מתחילה בחני פתע השבוע"

הצדקות פדגוגיות – הסברים סביב הוראה
ולמידה (70%)

✓ "בדיוק בשביל זה יש קריטריון
המטרות שלנו בנושא הזה"

הצדקות פדגוגיות אמפתיות - הסברים
שקושרים בין הוראה ולמידה לדרכי החשיבה,
הקשיים והצרכים של התלמידים

✓ "יש ילדים שהמבנה הלשוני ש
להם נקודות על זה?"

איך חולקות מורות

50% מהמחלוקות לא היו וכחניות, כלומר ביטאו רצון של המשתתפים ללמוד יחד, לחקור ולהבין.

מעט מאוד מחלוקות (10%) היו מחלוקות ווכחניות, אופיינו ב:

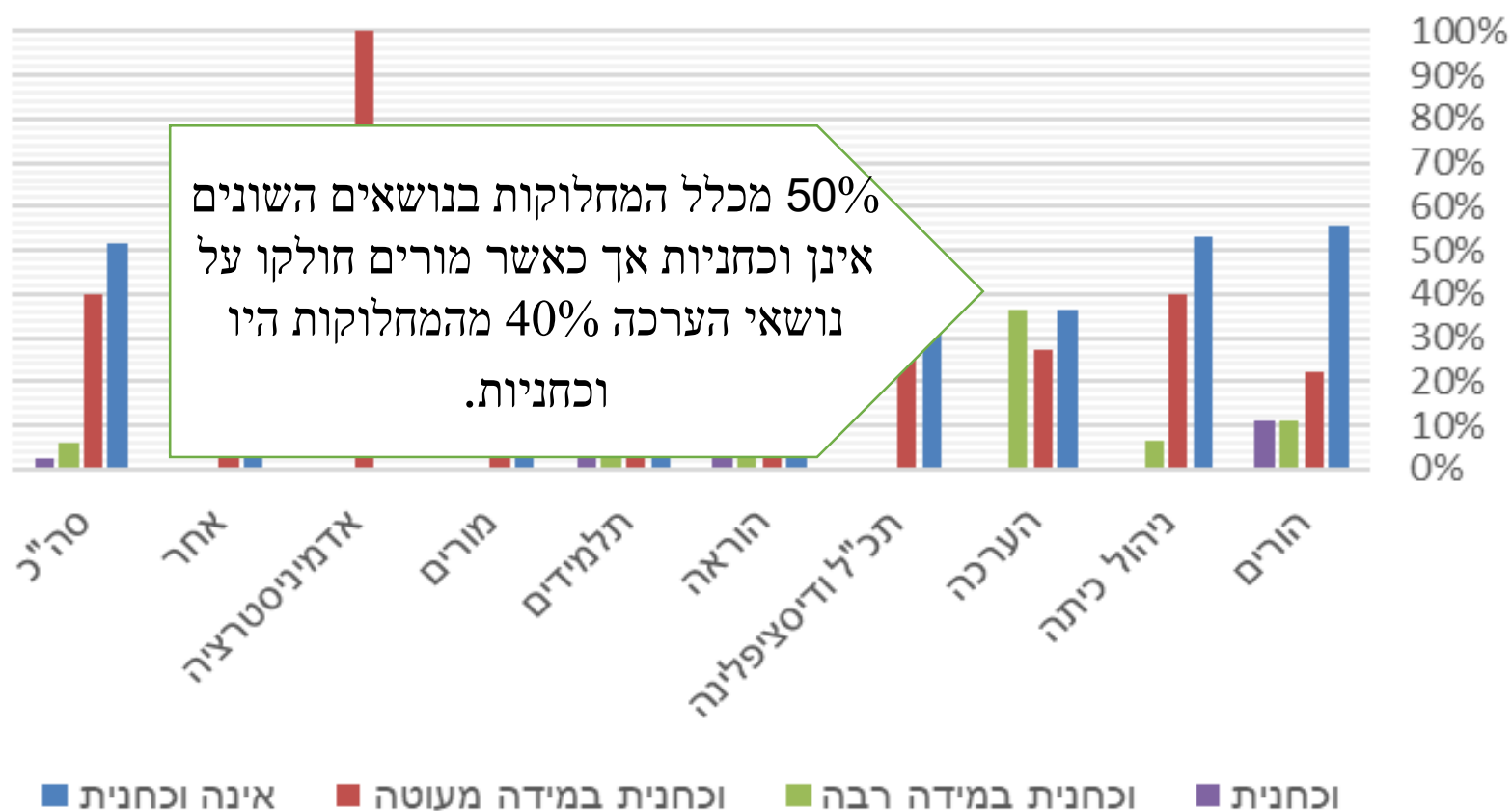
- תחרות ורצון המשתתפים לנצח ולהוכיח.
- התמקדות אישית (ולעיתים פוגענית) בדובר ולא ברעיון.
- היעדר רצף והתפתחות רעיון – קפיצה מנושא לנושא.

"את נצמדת לדפים, זאת
הבעיה, זאת הבעיה איתך"
"אני ממש לא בעד הגישה
שלך"

ובמחלוקות בנושא הערכה התמונה שונה

מידת הוכחות של המחלוקת בכל נושא

באילו תנאים מחלוקת פורייה ללמידה?

1. מערבות והשתתפות
מירבית בשיח
2. אוריינטציה חקרנית
3. תמיכה בטענות
באמצעות הצדקות

1. כאשר מורים נדרשים לקבל החלטה, להכריע בנושאים בעלי השלכות על הפרקטיקה (על תלמידים, על מורים, על ההוראה).

2. כאשר מורים כוללים ייצוגים בשיח (המחלוקת כוללת דוגמאות קונקרטיות מתוך הכיתה: סיפורים, עבודות של תלמידים, מקרה מצולם מתוך הכיתה).

3. כאשר מורים חולקים על נושאים המתקשרים באופן ישיר לדיסציפלינה שלהם.

דיון בממצאים ובכלל

- מה דעתכם על הממצאים?

- האם יש פרשנויות או הסברים אחרים לממצאים?

- האם משקף את החוויה שלכם? מתכתב אם מה שאתם מכירים?

- האם מפתיע?

- הצעות להמשך המחקר

מחקר חדש: איך חברי הצוות תופסים את הישיבה?

אנחנו מתחילים מחקר חדש!

שאלון מקוון קצרצר שמורות יקבלו כקישור בסוף היום בו
התקיימה ישיבה

איך מצטרפים:

- אנחנו נחלק בסוף המושב מכתב + טופס הסכמה למורות מובילות שיסכימו להשתתף
- נשמח אם כל מורה מובילה תיקח טפסים לצוות שלה ותחתיים בישיבה הבאה את המורות שיסכימו
- אנחנו נחלק גם מעטפה מבוילת עם הכתובת שלנו – צריך רק להכניס את הטפסים למעטפה ולשלוח